

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ

СТ А Н О В И Щ Е

От: проф. д.с.н. Михаил Стоянов Мирчев,
УНСС, катедра „Политология”

Относно: дисертационен труд за присъждане
на образователна и научна степен „доктор“
по професионално направление 3.8. Икономика (Икономика и управление по отрасли –
Публичен сектор) в Стопански факултет на СУ „Св. Климент Охридски”.

Автор на дисертационния труд: *Теменужка Стоянова Златанова*

Тема на дисертационния труд: ***НОВ АЛГОРИТЪМ ЗА УПРАВЛЕНИЕ
НА ПУБЛИЧНАТА ПОЛИТИКА ЗА ДОХОДИТЕ ОТ ТРУД ПО ОТРАСЛИТЕ
В БЪЛГАРИЯ***

Научен ръководител: доц. д-р Александър Николов

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури
по защита на дисертационния труд
съгласно Заповед № РД38-68/29.01.2015 г.
на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски”.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към *Стопански факултет* на СУ „Св. Климент Охридски” по *професионално направление 3.8. Икономика (Икономика и управление по отрасли – Публичен сектор)* съгласно Заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски” № РД 20-845/06.07.2012 г. Обучението е осъществено в *свободна* форма през периода 2012-2014 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертацията е с общ обем от 241 страници. Съдържанието на дисертацията включва увод, три глави, заключение, използвана литература и приложения. Като приложения към текста са предоставени в електронен формат на допълнителен носител (DVD) анализирани документи и емпирични анализи.

В списъка с използвана литература и източници са включени 219 единици. Като количество това е достатъчно. Проблемът е, че списъкът е хаотичен, без единен библиографски стандарт, не са открити теоретико-методологическите текстове от практико-приложните анализи, както и от интернет източниците с текуща или друга информация. Не е използван БДС за библиографско цитиране. Това не е формален или маловажен недостатък. Могло е да бъде отстранен преди окончателния вариант на дисертацията.

Формулираните тема и цел на дисертационния труд са безспорно актуални с оглед модернизиранието на начина на управление на публичните политики за доходите.

Целта е представяне на идеен проект и принципно разработване на управленски алгоритъм. Така дисертацията се позиционира в практико-приложното поле, има определено инструментален характер, при успех би била ценна в усилията за оптимизиране работата на съответните държавни органи, институции и администрации.

Тук следва специално да се подчертае, че това изследователско и творческо поле е в съответствие с професионалния опит на Теменужка Златанова. Дисертацията е мотивирана от проблемите в практиката на публичните политики за доходите и от желанието да се предложи един рационален и оптимизиран нов алгоритъм. Това е не само поглед отвътре към проблематиката, но е и творческо усилие за оптимизиране на процеса.

В първа глава се разглежда проблема за ниските доходи от труд в България – прави се съдържателен преход от социалните към икономическите и после към управленски аспекти на проблема. Акцентира се на принципната разлика между хоризонтални и вертикални управленски връзки и тяхната синхронизация. Анализът се насочва прагматично към ролята на експерта и на администратора, към управленския съвкупен капацитет, чрез който се реализират публичните политики.

Във втора глава на дисертацията се прави опит да се отграничат предметът и обектът на конкретното изследване. Това е направено само донякъде успешно. Тук проличава недостиг на теоретико-методологическо мислене. В случая това е донякъде извинимо, имайки предвид практическата и инструменталната насоченост на дисертацията.

Самата „докторска теза” се разисква в началото на текста и на нея са отделени доста страници – 10-23 стр. Но в синтезиран вид тя се появява едва на стр. 124: „част от социалния проблем за ниските доходи, може да бъде решен, чрез въвеждане на нов управленски алгоритъм за правене на политики за ниските доходи от труд”.

Тук мога да направя една обща бележка: Очевидно Теменужка Златанова, бидейки човек от практиката, изпитва респект към науката и по-сложното концентуализирано мислене и терминологично писане. В същото време тя очевидно се чувства все още малко неловко в тези води. Резултатът е, че в постановъчните части на текста тя пише малко разбъркано, без достатъчно изчистване на използваната терминология. Но това също е извинимо за един такъв първи опит да се влезне в науката и творческия научен анализ.

Трета глава представя изследователска програма за управленския алгоритъм за правене на политики за доходите от труд. Тук механизмът се разглежда в перспективите преди, сега и в бъдеще. Използвани са 7 управленски схеми, в които ясно се показват съответни функции, специфичен предмет и резултат от дейности, институционални зависимости. Очевиден е стремежът на Златанова представеният механизъм и алгоритъм да не тръгва от нулата, а да се надстрои над действащи и досега декретирани подходи, механизми и управленски практики. Тя търси оптимизиране, а не революционна подмяна. Приемам този подход.

3. Оценка на получените научни и приложни резултати

Като важно постижение бих отбелязал потвърденото от анализа твърдение, че за подобряване на ефективността в управлението на публичните политики е необходимо създаването на нов или по-точно на обновен и оптимизиран управленски алгоритъм за правене на политики (УАПП). За доказване на ефективността на публичната политика

се акцентира върху ролята на администрацията, нейния управленски капацитет, възможността едновременно да бъде реализатор и творец на УАПП.

Създаден е организационен модел на УАПП като конструкция в пет фази на управленския цикъл за всяко от трите разглеждани равнища. Резултатът е матрица от вертикални и хоризонтални връзки.

Чрез анализ на системните характеристики на модела на УАПП се представя неговата обяснителна сила и възможността да се превърне в устойчива управленска система.

Емпирично са изследвани възможностите за развитие на модела чрез разработената в трета глава изследователска програма.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

- Самооценката на автора за научни приноси е представена на 59-60 стр. от автореферата. Тук редица от формулировките подлежат на коригиране и по-ясно експлициране.
- Например, „разбирането за системния характер ...” не е принос, а подход, приложен в разработката и авторовото изследване.
- „Дефинирането на модел за публична политика и управленската му същност” не е теоретичен принос, а методически инструментален практико-приложен принос. Тук просто рангът на самия принос е качен неточно нависоко.
- Методически принос е разработената трикомпонентна изследователска програма.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

В автореферата е посочен списък с публикациите по темата на дисертационния труд – общо 4 публикации (2 от заглавията се повтарят – позиция 2 и 4). Направено е уточнение, че *„Изброените до тук са малка част от общо над 40 публикации в специализирани издания по заплащането на труда.”*

В отделен документ „Принос към дисертационния труд” е посочен списък от 43 заглавия на публикации в списание „Информационен бюлетин по труда” ИБТ и Труд и право.

На членовете на журито са предоставени копия от три публикации – едното е посочено като заглавие в документа „Принос към дисертационния труд” (на 2 позиция *„Достоен труд с достойно заплащане за достоен живот. ...”*). Другите две копия са посочени в списъка с публикации в автореферата.

Количеството на посочените публикации в списъците надвишава обичайните изисквания. Качеството на основните публикации покрива академичните изисквания. Проблемът е, че при част от тях има дублирания.

6. Оценка на автореферата

Съдържанието на автореферата отразява дисертационния труд. Достатъчно подробен е. Правилно е структуриран.

Но имам бележка: Текстът е доста небрежно оформен, без стилова езикова редакция. Личи някаква прибръзаност, за което няма академично обяснение.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

По обстойно могат да бъдат обособени, обосновани и представени методологическите и теоретичните ориентири на дисертационното изследване. Ако трудът се подготви за публикуване, то това задължително следва да се допълни.

По-горе направих конкретни бележки и препоръки, които следва да се имат предвид.

Въпрос: Какъв е шансът в близките 2-3 години държавната публична политика към доходите от труд да надмогне извинението „няма пари” и да възприеме принципа „така трябва”, рязко повишавайки минимални заплати, пенсии и социални плащания, съобразно средни стойности поне в Юга на ЕС?

8. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въпреки посочените някои недостатъци на представения дисертационен труд, считам, че той покрива минималните изисквания за дисертация с авторски принос. Особено ако се отчете, че той е плод на мотивацията и труда на човек от практиката и е насочен към инструменталното оптимизиране на тази практика.

Предлагам на уважаемото научно жури да гласува ЗА присъждане на образователна и научна степен „доктор” по професионално направление 3.8. Икономика на Теменужка Стоянова Златанова.

Дата / място

20 март 2015, София

Подпис:

проф. д.с.н. Михаил Мирчев